

FRAMSIDAN/

AKTUELLT FRÅN
REGIONBIBLIOTEK
VÄSTRA GÖTALAND

2000:2

Bibliotekens
särskilda tjänster

INNEHÅLL

TILLGÄNGLIGHET - ETT STRATEGISKT UTVECKLINGSPROJEKT	3
STRÖMMANDETALBÖCKER	4
IT-PROPOSITIONEN OCH DE FUNKTIONSHINDRADE	5
HÄR ÄR OPEN MEDIA!	6
ETT INFORMATIONSSAMHÄLLET FÖR ALLA?	10
PROJEKTERAT	13
ÅRETS VACKRASTE VÄSTGÖTABOK 1999	15

FRAMSIDAN LEDARE NUMMER TVÅ 2000

Att göra kulturen tillgänglig

För några nummer sedan presenterades i *Bibliotek för alla*, Tal- och punktskriftsbibliotekets tidskrift, intressanta utvecklingsprojekt i Västra Götaland med syfte att göra kulturen tillgänglig för funktionshindrade.

Man presenterade *Open Media*-projektet, handikappdatabasen *Älva* och beskrev bibliotekens "äpplehyllor" och läsombudsverksamheten i Skaraborgsområdet. Presentationen var mycket uppskattande och antydde att vi är en landsända där redan många initiativ tagits för att ge fler tillgång till kulturens goda.

Denna positiva bild av västsvenska tillgänglighetsaktiviteter har kanske bidragit till att Kulturrådet beviljat Regionbiblioteket och Bräcke Östergård medel till ett 2-årigt projekt betitlat ... *110%-kunskap-tillgänglighet-bemötande-dialog-egget skapande*. Projektansökan har arbetats fram av Gerd Jansson vid Regionbiblioteket och syftar till att utveckla en modell för hur man arbetar i en stor region för att utveckla funktionshindrades möjligheter att ta del av kultur.

Detta projekt kommer förhoppningsfullt att få draghjälp av att Västra Götalandsregionen ser just tillgängligheten som ett av sina strategiska frågor och därför startat ett stort projekt *Tillgänglighet*.

Tillgänglighet till vården är naturligtvis det primära i detta projekt men alla delar av regionens arbete ska belysas. Regionens handikappkommitté har under året presenterat en kartläggning av levnadsvillkor för människor med funktionshinder i Västra Götaland. Man har också från regionens sida kartlagt tillgängligheten till kulturinstitutionerna i Västra Götaland.

Mycket grundarbete är således avklarat när till hösten 110%-projektet drar igång. En styrgrupp har bildats, ledd av förre regiondirektören Lars Roslund och med representanter från regionens handikappkommitté Marianne Sahlén, Per Kåks från Statens museer för världskultur, Ulf Karlsson chef på Bräcke Östergård samt undertecknad. Vår första uppgift blir att finna en projektledare som med engagemang och kraft driver detta projekt framåt de närmaste två åren.

Bengt Lindqvists "Lindqvists Nia" (SOU 99:21) och den färskaste propositionen om tillgänglighet för funktionshindrade är dokument som redan satt fart på arbetet i kommunerna. Förhoppningen är att vårt arbete ska stödja och komplettera detta arbete, öka kunskap och kompetens inom området och i någon mån flytta fram positionerna mot det hägrande målet: Kultur åt alla!

Tillgänglighet – ett strategiskt utvecklingsprojekt

Ett regionalt samtal med Ingvor Lagermark och Birgitta Bryngelsson

»EDA EKENDAHL, KERSTIN WOCKATZ«

Vad innebär tillgänglighet?

Vad innebär tillgänglighet i Västra Götaland?

Vad innebär tillgänglighet till regionens verksamheter i Västra Götaland?

Uppslagsboken säger: *åtkomlig, uppnåelig, nåbar, framkomlig, farbar, öppen (för allmänheten), tillbudsstående, disponibel, ledig, vakant och tillhands...*

Västra Götalandsregionens perspektiv ska vara ett medborgar- och näringslivsperspektiv och då får de ovan nämnda orden ett potent innehåll. Hur väl fungerar den sjukvård, kollektivtrafik, utbildning och kultur som regionen ansvarar för ur ett tillgänglighetsperspektiv? Och vilken betydelse kan tillgänglighet ha, när man tänker på påverkan, delaktighet, demokrati? Vad är viktigt för oss medborgare?

Många frågor, och för att försöka få svar på dessa, har en projektorganisation verkat sedan drygt ett år tillbaka; *Tillgänglighet för medborgarna i Västra Götaland – ett strategiskt utvecklingsprojekt* heter projektet och vi träffade två medarbetare, Ingvor Lagermark och Birgitta Bryngelsson för att få veta mer.

Vems syn på tillgänglighet är det som ska kartläggas?

- Det är medborgarnas, det är personallens syn och det är politikernas. Vår huvuduppgift är att belysa så många aspekter av begreppet tillgänglighet som möjligt. Vi ska inte bara titta på det som vi kanske först associerar med begreppet tillgänglighet d v s funktionshinder, möjlighet till att rent fysiskt kunna ta sig in t ex på ett museum, ett sammanträdesrum eller en vårdcentral. Vi ska också

se på vilka geografiska, ekonomiska och utbildningsmässiga hinder som finns för tillgänglighet.

Hur ska ni kunna ta reda på det, i denna stora region med alla de olika levnadsvillkoren som finns här? Det verkar vara ett jättejobb.

Jo, det är det, självklart! Så för oss gällde det att använda oss av en vettig metod. Kvalitet i resultatet skulle väga tyngre än kvantitet. Vi fastnade för en typ av gruppintervjumetodik som kallas för *Fokusgrupp*. Det betyder att vi gör en noga planlagd intervju med en grupp på 6-12 personer. Dessa ska ha kunskap och engagemang i ämnet och vara villiga att dela med sig av detta i gruppen. Vi som intervjuar har förberett en avgränsad problemställning och vi får vara beredda på att det kan ske oväntade saker vid intervjutillfället. Vi spelar in intervjun, skriver ut den och sedan följer en noggrann analys av vad som sagts. Vi sammanfattar det som sägs i teman som vi sedan kan ställa samman i olika grupper. Vi ska slutligen skriva en rapport av detta och skapa en idébank som olika verksamheter kan ta del av.

Är ni redan igång med detta?

- Vi har redan gjort några sådana intervjuer, men analyserna är ännu inte klara. Vi har bland annat intervjuat elever vid en av de regionala folkhögskolorna och vid ett naturbruksgymnasium. Vi har flera intervjuer på gång. Som vi sade tidigare så är analysen ännu inte klar, men vi känner att vi lär oss massor under resans gång. Och det är också en av tankarna bakom projektet, att det ska vara en parallell läroprocess för oss i projektorganisationen.

Ska ni beakta alla verksamhetsområden inom regionen? Även kultur?

- Självklart! Dessutom är de ju beroende av varandra. Kollektivtrafikens turlista och prissättning påverkar om du kan ta dig till kulturinstitutionen, till exempel Göteborgsoperan. Tillgång till information och utbildning är också viktiga för kulturutbudet. Budgetmässigt är vården den största utgiftsposten för regionen, så tillgänglighetsfrågorna där är jätteviktiga.

Vad ska projektet resultera i och vilken tidsplan handlar det om?

- Naturligtvis ska det resultera i förslag för att öka tillgängligheten. Men som sagt, vägen dit är också mycket lärorik. Vill man följa detta projekt så kan man lämpligen se vad som händer på vår hemsida: www.vgregion.se

Det går också bra att som enskild medborgare ta kontakt med oss, adressen till projektledare Siv Bäck-Pettersson är siv.back-pettersson@vgregion.se

Vi räknar med att vara klara med projektet nästa sommar, 2001.

På vilket sätt kan detta projekt ha betydelse för den som arbetar på något av våra kommunbibliotek eller skolbibliotek?

- Vi ska ju koncentrera oss på regional verksamhet. Men regionen bedriver också biblioteksverksamhet, både på sjukhus och t ex folkhögskolor. De tillgänglighetsförslag som berör våra andra utbildnings- och kulturverksamheter, kan säkert också kommunbibliotek ha nytta av. Vi konstaterade att det var ett intressant projekt att följa på många sätt, inte minst metoden.

Strömmande talböcker...

»KERSTIN WOCKATZ«

Vid konferensen i Skövde 12-13 april med tillgänglighet och bemötande som tema, gavs en del tankar om vad som kommer att hända på teknikområdet framöver. Vi står nu inför ett stort tekniksprång inom talboks- och taltidningsverksamheten, inläsningarna lagras i sökbara ljudfiler som sedan distribueras på lämpligt medium, för tillfället handlar det om CD-ROM. Men sedan då, vad tänker man ska komma härnäst? Torbjörn Dahlander från Tal- och punktskriftsbiblioteket, TPB, funderade lite om både nära och något avlägsnare framtidsutsikter för talboken.

Tankning ...

Idag när vi vill låna en talbok, lagrad som Daisy, alltså en digital fil i ett Mp3 format, så vänder vi oss till TPB och får hem skivan till vårt bibliotek och lånar sedan på sedvanligt sätt ut den till låntagaren. Redan nu pågår några olika försök kring alternativ till detta förfaringssätt. Länsbibliotek Sydost och Länsbiblioteket i Västmanland prövar att själva tanka hem datafilerna och att sedan färdigställa CD-skivorna på plats. I ett ytterligare projekt prövar TPB hur det kan fungera om låntagaren själv tankar ner sina böcker. På något sätt kommer nog själva tekniken för att ta del av datafilerna att komma närmare låntagaren, antingen det blir nertankning på det lokala biblioteket, eller direkt hemma hos låntagaren. Var finns då dessa filer? Ja, inte i en dator på TPB, som jag trodde, utan de finns i ett stort dataarkiv som ägs av Lantbruksuniversitetet i Ultuna. Med de stora filer det rör sig om och med kanske drygt tiotusen titlar klara bara om några år, så behövs jättelagringsutrymmen. Vem som helst kommer inte åt detta arkiv idag, men där såg Torbjörn Dahlander en möjlighet för framtiden. Med direkttillgång

till detta arkiv så kunde man komma in och plocka hela eller delar av dessa textfiler för sitt mer eller mindre tillfälliga behov, det är detta som Torbjörn kallar för "strömmande talböcker".

Detta lät spännande så jag tänkte höra mer om vad som kan ligga på lut inom teknikutvecklingen och tillgänglighet för biblioteksändamål. Jag ringde upp Örjan Pettersson, teknikansvarig inom Open Media-projektet.

... och talstyrda datorer

Idag kan ju alla tryckta och elektroniska texter i biblioteket göras tillgängliga genom olika optiska och datortekniska hjälpmedel. Med hjälp av skärmläsningsprogram som radikalt kan förstora texten eller överföra den till syntetiskt tal eller till punktskrift (eller kombinationer därav) så kan alla ta del av bibliotekens innehåll. Kruket är just nu, att det är ganska krångligt, det behövs många kommandon, och det är en klar fördel om man behärskar tangentbordet någorlunda automatiskt. Där tror Örjan på en ganska snar utveckling till mer talstyrda datorer, både generellt sett, men också för personer med speciella behov ger detta nya möjligheter. I stället för en sekvens av kommandon till datorn, så säger man i mikrofonen: "Läs från övre vänster hörn".

Nätverk

En önskvärd utveckling vore att hitta smarta lösningar för nätverk. Att alla datorer t ex i ett bibliotek skulle vara tillgängliga med talsyntes etc, i stället för att man som idag, måste använda sig av en speciell dator för att söka sin information. De hjälpmedelsprogram som finns i Open Media-stationerna finns nu också i nätverksversioner, så något kan säkert hända på detta område.

Här ger ju den Internetbaserade informationen upphov till både sorger och glädjeämnen. Bra textversioner, där man följer standarder gör att hjälpmedelsprogrammen fungerar alldeles utmärkt och man kan ta del av allt det som andra också kan ta del av, t ex dagstidningar. Nätversionerna är en jättetillgång för läshandikappade. Nu finns också en del lokala tidningar, som till exempel *Stenungssundsposten* i en nätupplaga och pionjären *Aftonbladet* är suverän, tycker Örjan, själv synskadad.

Hårdvara

På hårdvarusidan ser man nu en satsning på mobiltelefonin. Snart kan vi både ta ut inköpslistor med information från kylskåpet, skicka inköpslistan till butiken, hämta varorna på hemväg, få receptförslag, etc, allt med hjälp av sin lilla "nalle". Men för mobiltelefonerna finns inte hjälpmedelsprogrammen idag. För den vanliga datorn är anpassningarna goda, men för den lilla displayen i mobiltelefonen återstår mycket ännu att förbättra. Ja, men kan inte en liten talsyntes byggas in i "nallen"? Jo, i princip, men den måste vara med från början. Mobiltelefonerna är så små och kompakta att man inte kan tillsätta något efteråt.

Till sist frågar jag Örjan vilket land som ligger först i utvecklingen på detta område. Örjans svar gör mig beklämd, han säger att hjälpmedelstekniken är en biprodukt, vars ursprung är militärteknologin. Eftersom det bara finns en militär stormakt i dag, så får man vända sina blickar långt västerut för att försöka följa teknikutvecklingen för funktionshindrade.

Intet ont utan att det har något gott med sig.

IT-propositionen och de funktionshindrade

»PER FALK«

IT-propositionens huvudbudskap är att Sverige skall bli ett informationsamhälle för alla. Detta berör samtliga politiska frågor. Tre uppgifter anges som grundläggande i de statliga åtgärderna: skapa tillit till systemen, öka kompetensen samt ge allmän tillgänglighet. När det gäller de funktionshindrade, som behandlas på sidorna 92-93 i propositionen, är regeringens bedömning:

”En försöksverksamhet för personer med funktionshinder bör inledas när det gäller möjligheterna till förbättrade levnadsvillkor med hjälp av produkter och tjänster som kräver hög överföringskapacitet inom telekommunikationsområdet. Formerna för en sådan försöksverksamhet bör utredas.

Fortsatta insatser bör göras för utveckling och kompetensutveckling då det gäller IT för funktionshindrade”.

Generella lösningar

Det framhålls att en strävan skall vara att utforma de generella lösningarna så att de passar också funktionshindrade. Sär- lösningar skall undvikas. Den offentliga sektorn bör, sägs det, vara ett föredöme. Vid upphandling av IT-system skall kravet vara tillgänglighet och användbarhet. I propositionen ges olika exempel på IT som kan underlätta tillvaron för funktionshindrade, samtidigt som riskerna för att personer med funktionshinder ställs utanför uppmärksammas. En generell tillgänglighet är samhällsekon-

misk lönsam, menar man, och staten avser att på olika sätt säkerställa detta.

Satsningar

Behovet av teletjänster hos funktionshindrade skall därför beaktas i en satsning på bredbandsområdet. Inom ramen för handlingsplanen för äldrepolitiken har anslagits medel inom IT-området. Vidare har en satsning på 60 miljoner avsatts till Hjälpmedelsinstitutets IT-program. Olika försöksverksamheter, forskningsprojekt och internationellt samarbete beskrivs också. Slutligen hänvisas i detta avsnitt av propositionen till den nationella handlingsplanen för handikappolitiken (prop. 1999/2000:79) där IT-frågan också uppmärksammas.

Hjälpmedelsinstitutet | Tillbaka |

Tema Hjälpmedel och samhällsstöd

■ Tillgänglighet

Hjälpmedelsinstitutet arbetar för att öka kunskaperna om hur miljön bör utformas för att samhället ska bli tillgängligt för alla. Vi arbetar både med den byggda och den informationstekniska miljön (IT). Under rubriken Byggd miljö presenterar vi regelbundet nyheter: aktuella kurser och konferenser, nytt faktamaterial och länkar till andra intressanta webbplatser. För att underlätta bra design har vi tagit fram rekommendationer för hur webbsidor och serviceautomater ska utformas för att vara tillgängliga för alla.

- **Byggd miljö**
- **Informationsteknik - IT**
- **Webbsidor**
- **Serviceautomater**

<http://www.hi.se/>

Här är Open Media!

»KERSTIN WOCKATZ«

Folkbiblioteken skall verka för att databaserad information görs tillgänglig för alla medborgare.

Bibliotekslagen § 2

Folk- och skolbiblioteken skall ägna särskild uppmärksamhet åt funktionshindrade samt invandrare och andra minoriteter bl a genom att erbjuda litteratur på andra språk än svenska och i former särskilt anpassade efter dessa grupper behov.

Bibliotekslagen § 8

Vid det här laget kan det anses vara en ren truism att tala om IT-utvecklingen och biblioteken. Alla vet vi hur detta i grunden har förändrat bibliotekens sätt att söka information och för den som själv äger en dator med Internetuppkoppling har det inte varit svårt att själv lära sig söka i olika databaser eller surfa för mer eller mindre vederhäftig information. Det gäller här som så ofta att det är de resursstarka som leder utvecklingen, men för den som av olika skäl har svårigheter att hänga med i tempo och teknik, så kan utvecklingen ge upphov till ännu större klyftor.

Bibliotekslagen som kom 1996 förtydligar denna uppgift för folk- och skolbiblioteken. Det gäller att *ägna särskild uppmärksamhet* åt frågan.

1997 inleddes Projekt OpenMedia/ OpenLearning, ett EU mål 3-projekt, en arbetsmarknadspolitiskt åtgärd för arbetshandikappades inträde på arbetsmarknaden. Erfarenheter från Göteborgs stadsbiblioteks IT-satsning för synskadade 1993-96, *Bibliotek för alla*, visade att IT med särskilda anpassningar i praktiken kunde göra alla tryckta och elektroniska texter tillgängliga för bibliotekens synskadade besökare. Men även andra typer av läshandikappade

hade stor glädje av de tekniska medel som stod till buds. Utvärderingen av *Bibliotek för alla* visade på flera slutsatser:

- det fungerade väl, men behövde ganska kvalificerat tekniskt stöd för att fungera i offentlig miljö och för att fungera mot övrig IT i biblioteket,
- det fungerade mycket väl för målgruppen, men det krävdes ganska mycket tid för att lära sig, särskilt för alla dem som inte hade någon IT-vana,
- det krävdes en hel del marknadsföringsåtgärder för att nå målgruppen, som erfarenhetsmässigt visste att bibliotekens utbud för dem var mycket begränsat,
- det behövdes ett visst mått av anpassning av hela bibliotekets verksamhet för att fungera väl mot gruppen läshandikappade
- det behövdes utbildning av **hela** personalen för att bemöta de nya grupper som man förhoppningsvis nu skulle kunna nå
- förutom synskadade, kunde även dyslektiker, begåvningshandikappade, personer med afasi m fl utnyttja de dator-tekniska och optiska programmen

Yrkesutbildning och utrustning

Allt detta gav underlag till kvalificerade arbetsuppgifter i biblioteket. Det gällde IT, det gällde bibliotekskunskap och informationsökning, det gällde marknadsföring och pedagogik. Genom EU mål 3 gavs möjlighet att utbilda först 12 och i en andra omgång ytterligare 14 personer till detta yrke. För att kunna genomföra sin yrkesutbildning krävdes det också teknisk utrustning för detta ändamål, vilket leasades genom projektet. Ett antal bibliotek var villiga att driva projekten och de gjorde då ett avtal med projektet där de åtog sig att handleda, provanställa och återkoppla erfarenheter till projektledningen. I mars 2000 avslutades projektet och nu finns alltså personal och läs-

stationer på 20 bibliotek av olika storlek runt om i Västra Götaland. I dagarna öppnar det 21:a genom att Hisingens bibliotek i Göteborg också ansluter sig till Open Media-konceptet.

Vad finns det då för erfarenheter att dra så här långt?

Förändringar tar tid. Det är det första. Det är jätteviktigt att involvera all personal i förändringsarbetet, men särskilt de lokala IT-teknikerna.

Den tekniska utvecklingen går framåt och det handlar om att "hänga med" i utvecklingen. Förändring i biblioteket innebär förändring för Open Medias lässtationer.

Lässtationen ska vara väl synligt, men avskild (!). Påminner om den utmaning som Kraka fick, att komma klädd och samtidigt oklädd...

Det återstår många utvecklingsområden för biblioteksverksamheten gentemot olika läshandikappsgrupper kopplat till särskilda anpassningar av datorer.

Här intill kan du läsa lite om det som har hänt på några deltagande bibliotek i den senaste omgången av Open Media-utvecklingen.

Vill du veta vilka övriga bibliotek som finns med, så föreslår jag att du tittar på www.openmedia.goteborg.se

I den alldeles färsk boken *Likvärdig service! Bibliotekens tjänster till äldre och funktionshindrade* utgiven av Bibliotekstjänst i samarbete med SABs kommitté för social- och uppsökande biblioteksverksamhet finns också beskrivning och intervjuer om projektet.

Ordverkstan i Ale

»BIRGITTA SVENSSON-BERG«

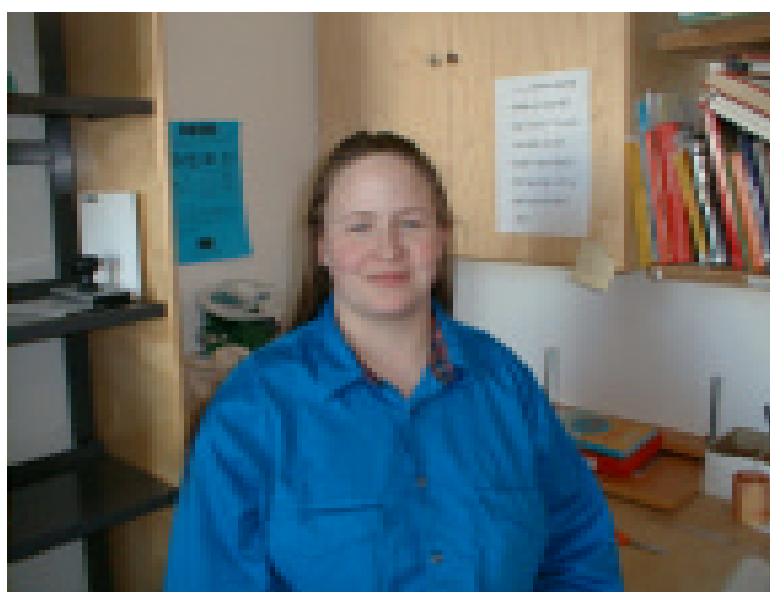
Ale bibliotek i Nödinge är ett integrerat folk- och gymnasiebibliotek. I samma byggnad har även Komvux lokaler och grundskola för årskurs 1-9 ligger i närheten.

Under hösten 1999 och fram till mars 2000 har Maria Lindqvist från Ale utbildats till läs- och skrivtekniker.

24 mars invigdes *Ordverkstan* (som Open Media-verksamheten kallas) av Monica Samuelsson, Utbildnings- och kulturnämndens ordförande. Vi valde att lägga invigningen i anslutning till ett av nämndens möten för att politikererna skulle få en chans att titta närmare på verksamheten.

Ordverkstan har nu varit igång i drygt en månad. Och det är nog lite för tidigt att dra några slutsatser från den tiden. Men verksamheten hittills är uppskattad. Några besökare återkommer varje vecka. Verksamheten drog igång med att Maria kontaktade rektorer, speciallärare och olika handikapporganisationer. Några har näppat direkt andra måste kontaktas igen.

Genom att De synskadades förening i Ale och Handikapprådet har haft sina möten i biblioteket, har *Ordverkstan* fått

MARIA LINDQVIST

presentera sig. På sikt räknar vi med att användningen kommer att öka.

I och med att Maria har försökt sprida kunskap om verksamheten till så många som möjligt, har vi sett att det finns många grupper i samhället som har svårt att nå och få samhällsinformation. Vilket förmodligen berott på att de inte kunnat utnyttja biblioteket så lätt. Särvux är en sådan viktig grupp som vi etablerat kontakt med. En elev kommer regelbundet och lärarna är inbokade för besök.

Samarbetet med gymnasiet har just börjat. En del elever har provat utrustningen och fler ska komma.

Oftast börjar eleverna med att prova förstoringskameran och så småningom upptäcker man alla möjligheter som finns i datorn.

Komvux speciallärare har bokat tid för ett par grupper, bland just Komvuxeleverna finns det många med läs- och skrivproblem. Problem som kanske bidragit till att de tidigare valt att inte studera vidare. Tack vare den här utrustningen har de större möjligheter att ta del av och klara undervisningen.

Det finns många fler användare för detta hjälpmedel än vad vi från början trodde. Det gäller bara att hitta dem och locka dem till biblioteket. Sammanfattningsvis kan man säga att detta hjälpmedel borde vara obligatoriskt på alla bibliotek, lika nödvändigt som en hiss när huset har två våningar!

Open Media- projektet i Skövde

»OLOF JACOBSSON«
IT-PUNKTEN

Efter att ha arbetat med projektet i två månader och under denna tid haft 100% beläggning av besökare så har vi i Skövde uppnått vårt mål med råge.

Att få ha fördelen att jobba med detta och dagligen få träffa nya människor med olika handikapp, ålder och öden är få förunnat. Det går inte en enda dag utan att jag lär mig något nytt från mina besökare och förhoppningsvis så lär de sig lite av mig också.

Det har varit motgångar för vissa men med lite tålmod har det löst sig och har oftast slutat med många skratt.

Att behovet av denna utrustning är stort råder det ingen tvekan om då man hela tiden är uppbokad två veckor framåt.

Behovet är stort inom alla åldersgrupper och jag kan nämna att den äldsta besökaren som har kommit till mig är en 87-årig tjej som har varit blind sedan 7-årsåldern, ”hon ville bara prova på att surfa lite”, som hon sa ...

En annan besökare var en tjej i 40-årsåldern som var med om en olycka för 20 år sedan. På grund av olyckan blev hon dyslektiker och fick även epilepsi.

När hon kom till mig första gången provade hon att skriva på tangentbordet lite, detta med en hand i knät och den andra letande efter tangenterna. Sägus kan att hon i sin ungdom hade kunnat skriva maskin.

Sedan olyckan inträffat hade hon inte läst någon bok eller skrivit varken kort eller brev. När hon för tredje gången besökte mig så skrev hon på tangentbordet med båda händerna.

Idag skriver hon brev, hon skickar mail till sina barn, hon läser lättlästa böcker och hela tiden vill hon ha nya utmaningar. Hon skiner som en sol både när hon kommer och när hon går.

Att dessa små ansträngningar som jag gör kan ge så många så mycket glädje är värt sin vikt i guld och det är många kväl-

lar som jag har jag gått hem från jobbet med ett leende, lycklig över att jag kunnat hjälpa en människa att glänta på dörren till en rikare tillvaro.

Nämnas kan, att ett antal dyslektiker i Skövde numera tycker att de har varit dolda tillräckligt länge och ligger i startgroparna för att bilda en dyslektikerförening.

Fördelningen av besökare mellan synskadade och dyslektiker är nästan 50/50.

Vad som även är värt att nämna är att många av de synskadade som besöker mig klarar sig endast med den stora dataskärm som vi har. Detta kan ju vara något att tänka på i framtiden när man byter ut skärmar på biblioteken och andra offentliga platser.

Guldägget i Svenljungas bibliotek

»GUNILLA RUNDQVIST,
MONICA STERNER«

Vår Open Media-avdelning kallar vi för *Guldägget*. Vi inspirerades av ett konstverk i form av ett guldägg. Ett guldägg som alla, oberoende av funktionshinder kan ta till sig. På samma sätt skall vårt guldägg göra bibliotekets samlade kunskap tillgänglig för alla. Tillgängligheten till bibliotekets olika medier för alla människor är en av bibliotekets viktigaste verksamheter. Därför föll sig namnet *Guldägget* alldeles naturligt.

Tingshus

Svenljunga bibliotek ligger i ett gammalt tingshus. Ett väldigt vackert hus men trångt och svårt att ta sig runt i med rullstol. Första utmaningen blev att hitta en lämplig plats för all denna nya utrustningen. Efter att ha flyttat upp ungdomsböckerna till 2:a våning, fick *Guldägget* sin placering så nära entrén som möjligt. Trångboddheten märks av även här, då datoranvändare och talbokslåntagare skall samsas om utrymmet, men så är nu verkligheten.

Invigning

Efter att Monica Sterner, som är vår läs- och skrivtekniker avslutat sin utbildning, började vi planera för den stora invigningen. Datumet bestämdes till den 13 mars. Vi inbjöd till öppet hus hela dagen. Den officiella invigningen gick av stapeln kl 13. Invigningstalade gjorde riksdagskvinnan Sonja Fransson. Inbjudningar hade skickats till i stort sett alla i kommunen, t ex skolor, vuxenutbildning, omsorgen. Dessutom gick hedersgästnibjudningar till bl a chefer och politiker i kommunen, Region-

biblioteket, Borås Tidning, Radio Sju och många, många kom. Vår talande dator hördes ända ut i etern!

Studiebesök

Guldägget har haft studiebesök av olika grupper ända sedan hösten 1999. Handikapprådet, pensionärsrådet, olika kurser inom Komvux och grannkommunernas bibliotek har fått information om vilka möjligheter som finns på Svenljunga bibliotek för personer med läs- och skrivhandikapp. Biblioteket har köpt in talboksspelaren *Victor*, så att vi i samband med visningar av *Guldägget* även kan informera om den nya talbokstekniken med Daisy-skivor.

Informationsvägar

Efter invigningen var det dags att än mer uppsökande gå ut med information till alla tänkbara användare. Det gäller att hitta informationsvägar både till enskilda användare och beslutsfattare. Alla skolor, både barn, ungdoms- och vuxenundervisning har fått inbjudan att komma till biblioteket och pröva på Guldäggsdatorn. I stort sett alla föreningar och byalag i kommunen har fått erbjudande att lägga ett föreningsmöte på biblioteket och i samband med mötet få en vis-

ning av den nya datorns möjligheter. För att förankra verksamheten bland beslutsfattare har även partigrupper och nämnder fått en liknande inbjudan. Nu, nästan två månader efter invigningen, har vi haft besök av ett antal grupper, både politiker, skolor och föreningar.

De grupper som vi kommer att inrikta oss på den närmaste framtiden är framförallt speciallärarna, Synskadades Riksförbund, SRF, pensionärsorganisationerna, FUB och omsorgen. Det är dessa föreningar och grupper som har visat störst intresse.

Det gäller att alla inom vår verksamhet kan ge grundläggande information om vad *Guldägget* kan erbjuda. Det är viktigt att även våra åtta filialer har information att dela ut och att de lotsar intresserade användare vidare till huvudbiblioteket. Genom bibliotekets hemsida har vi möjlighet att kontinuerligt berätta om vårt Guldägg.

Största antalet besökare har än så länge varit gruppbesök. Sakta men säkert börjar nu intresset vakna bland enskilda användare. Det är en mycket spännande och lärorik tid vi har framför oss på Svenljunga bibliotek. Tänk att kunna erbjuda bibliotekets skatter till ännu fler besökare. Vårt eget tänkande vad gäller tillgänglighet till biblioteket tar nya banor allt efter de användare vi möter. Ljussättningen vid *Guldägget* måste förbättras, möjligheten att vända och svänga runt med en rullstol är inte den allra bästa. Hur skall vi underlätta för synskadade och blinda att hitta i biblioteket? Att ha ett Guldägg i verksamheten är odelat positivt.

Ett informationssamhälle för alla? Men folkbiblioteken då?

»PER FALK«

Den som plöjer en propositionstext på 270 sidor kan missa ett eller annat ord. Men om jag läst rätt förekommer i *Ett informationssamhälle för alla* (Prop. 1999/2000:86) ordet bibliotek två gånger.

På sidan 21 nämns det statliga stödet till "museers och biblioteks fasta uppkoppling mot universitetsdatanätet SUNET".

113 sidor senare stöter jag återigen på ordet. Då har jag hamnat i innehållsförteckningen till bilaga 1 som är en redogörelse för vad som hänt med 1996 års IT-proposition. Där står med hänvisning till sidan 164 "IT i högre utbildning, forskning och bibliotek". Bibliotek behandlas dock inte med ett ord. Men i avsnittet om "IT inom kultur-, medie- och ungdomsområdena" då? Nix.

Inte bara teknik

Betyder det något? Är inte hela IT-propositionen en proposition om tekniken, framförallt om "bredband"? Nej. Det massmediala ståhejet har visserligen handlat om denna nog så viktiga tekniska infrastruktur (och i debatten har intresset fokuserat på huruvida regeringen verkligen lever upp till sina löften eller ej).

Men titeln *Ett informationssamhälle för alla* skvallrar om att detta inte bara rör teknik. Med propositionens egna ord: "IT handlar inte enbart om datorer, fiberoptiska kablar eller dataprogram, utan även om människor, skapare, kommunikation och kultur. Möjligheterna finns bland människor som funderar över teknikens potentialer. Satsning på IT måste därför innebära satsning på människor och att skapa

möjligheter för uppbyggnad av kunskap och kompetens" (sid 23).

Här penetreras också det mesta som har med IT att göra. IT i hemmet. IT i barnomsorg och skola. IT i den högre utbildningen och forskningen. IT på arbetet. IT och livskvalitet. IT och demokrati. IT och jämställdhet. I bilaga 13 trängs tabeller och diagram om Internetanvändning och IT-tillgång avseende hem, arbete och skolor och med hänsyn till diverse samhällsgrupper. Men inget om bibliotekssituationen.

Statlig åsikt

Tätt under propositionstexten ligger biblioteket - vet vi som av erfarenhet känner till vilken avgörande roll biblioteket spelar för informationsteknikens dagliga användning och spridning - men det tillåts aldrig sticka upp, ta plats och bli föremål för en uttalad statlig viljeyttring.

En statlig åsikt finns. Detta påpekade statssekreteraren i Utbildningsdepartementet Göran Löfdahl i en skrivelse till landets kommunstyrelseordföranden den 8 maj 1998. (Se www.hsv.se/verksamhet/sunet/brevbibl.html) Löfdahl framhöll bibliotekens stora roll för både utbildningen och informationsförsörjningen i samhället i allmänhet. Han citerade § 2 i Bibliotekslagen: "...folkbiblioteket skall verka för att databaserad information görs tillgänglig för alla medborgare". Detta gäller, underströk Löfdahl, alla medborgares rätt till kunskap och information, yttrandefrihet, demokrati och jämlikhet.

"Två kärringar och en PC?"

Skrivelsen föranleddes av den oförståelse landets kommuner visade erbjudandet om en fast uppkoppling till SUNET, den

(enda) åtgärd som nu omnämns i IT-propositionen. Allt har pekat på att detta erbjudande inte blev någon succé. I varje fall inte till att börja med.

I *"Två kärringar och en PC?: om bibliotek och bandbredd"*, en pamflettartad skrift från Kulturrådet och SUNET, är Barbro Thomas och Hans Wallberg inte nådiga. De talar om "ett oväntat motstånd" och avger följande omdöme: "Under arbetet med att föra ut det statliga erbjudandet till kommunerna har det blivit tydligt att biblioteken i många kommuner har en svag ställning.

Detta skulle kunna bero på att insikten om att folkbiblioteken spelar en viktig roll för utbildningen är begränsad bland kommunala beslutsfattare". (Finns på www.kur.se)

Möjligen har det nu skett en vändning. I pressmeddelandet *Ny Internetchans för folkbibliotek och läns museer* från Kulturrådet (99-11-17) kan man läsa: "I två år har SUNET och Telia talat för tämligen döva öron om fördelarna med att anta statens erbjudande, men när tiden för erbjudandet löpte ut i slutet av oktober blev det rena rusningen". Man utsträcker därför tiden för kontraktsskrivande. En koll på SUNETS webbplats visar att det idag (00-04-17) är drygt 120 institutioner (inkl. museer) som anslutit sig, vilket är en fördubbling mot för ett år sedan.

Räcker det?

Erbjudandet om uppkoppling till SUNET är, som statens företrädare ser det, den centrala statliga insatsen för folkbibliotekens IT-utveckling. Någon annan slutsats är inte möjlig att dra av IT-propositionen. (Jag skulle vilja tillägga utvecklingen av Libris, vilket inne-

Internetdatorer på folkbiblioteken – här finns statistiken

»PER FALK«

Just när *Framsidan* skall gå till tryckning upptäcker jag på det värmländska länsbibliotekets webbplats uppgifter om Internetdatorer för allmänheten på folkbiblioteken (sammanställd den 19/5).

Där redovisas svar på en riksomfattande enkät från drygt hälften av kommunbiblioteken (145 st).

”Totalt finns drygt 1 300 PC med Internet för allmänheten på biblioteken som har svarat, och av dem finns 845 på huvudbibliotek och 466 på filialer. Det blir i genomsnitt 9 PC per bibliotek, eller 3 715 invånare per apparat”, konstaterar länsbibliotekarien Anna Christina Rutqvist.

Resultatet presenteras i ett antal tabeller. Där framgår bl a att Ockelbo ligger främst med 566 invånare per dator. Av de 13 kommunbibliotek i Västra Götaland som hittills svarat intar Falköping tätpositionen med 1 649 invånare per dator.

Den nödvändiga statistiken samlas nu alltså. Det är utmärkt. Uppgiften att värdera vad som är bra och dåligt och att driva på utvecklingen återstår.

Länsbiblioteket i Värmland hittar man på <http://wermland.se/lansbib>

PER FALK

burit en mindre revolution av det dagliga biblioteksarbetet.) Vikten av en god teknisk infrastruktur skall inte underskattas. Det är en nödvändig förutsättning. Men det är inte någon tillräcklig förutsättning. I propositionen sägs uttryckligen att det handlar ”om människor, kunskaper, kommunikation och kultur”.

På andra områden, t ex skolan, tvekar man från statens sida inte att både peka ut mål och anslå medel. Bibliotek inom utbildningen kan därigenom få en släng av slev. Men folkbiblioteken? Räcker det med en mening i Bibliotekslagen och ett statssekreterarbrev till ordförändarna i landets kommunstyrelser?

Inget nationellt ansvar

Men kommunerna kanske klarar det bra själva? Det är svårt att veta. Propositionen ger ju inget besked om IT på folkbiblioteken, så jag försöker få en överblick på annat sätt. Ett besök på Kulturrådets webbplats presenterar den tradi-

tionella biblioteksstatistiken. Inget om IT. Hos Kommunförbundet blir resultatet detsamma. Inte heller SAB har något att erbjuda. Det är möjligt, rent av troligt, att denna stiltje inte motsvaras av hur det ser ut i verkligheten. **En allmän bild är ju att folkbiblioteken ligger väl framme. Men det intressanta – och nedslående – är att ingen kraft tycks ha ett nationellt samordningsansvar.**

På annat håll kan man hitta en intressant kontrast. *The American Library Association* levererar på sin webbplats en strid ström av meddelanden om tillståndet i USA (www.ala.org/news). Det intryck man får är att det i USA finns en dynamisk, medveten utveckling. President och biblioteksmänniskor tycks vara överens om bibliotekens avgörande roll. Man sätter upp mål. Kontrollerar hur det går. Och arbetar vidare.

En tilläggsproposition

Den kritik företrädare för den statliga nivån riktat mot kommunerna och biblioteken är på många sätt befogad. Men det skulle kanske gagna saken med mindre polemik och mer självkritisk bedömning av de egna insatserna. Uppenbarligen krockade olika företrädares behov, möjligheter och - ytterst - visioner. Och tyvärr har företrädare för staten inte förmedlat några visioner om folkbibliotekens samhälleliga roll när det gäller IT. En tydlig, kraftfull och handlingsinriktad statlig viljeyttring är det som nu behövs.

Får man önska sig en tilläggsproposition? Förslag till titel: ”Ett informationssamhälle för alla : visioner, riktlinjer och åtgärder för en nationell bibliotekspolitik”.

EU-bidrag för utveckling

»KERSTIN WOCKATZ«

Sedan Sveriges medlemskap i EU blev ett faktum har vi fått anledning att fundera kring utvecklingsfrågor med delvis nya perspektiv. Vi har fått lära oss begrepp som strukturfonder, program, programperioder, utlysningar m m.

Strukturfonderna är nationella utvecklingsinstrument som ska harmoniera med den övergripande EU-politiken inom områden såsom sysselsättning, regionalpolitik, näringslivsutveckling mm. Målet är att de olika regionerna i Europa ska hålla jämnare steg i utvecklingen. Det finns också möjlighet att tillsammans med andra länder utveckla företag och verksamheter med hjälp av olika *program och fonder*. För kultursidan är de riktade till specifika konstformer, med namn som t ex *Ariane* för litteratur, *Kalejdoskop* för teater, dans m m och *Raphael* för kulturarvet. Förhållandevis mycket pengar går till *forskning och utveckling, FoU*. Den bärande grundtanken här, är att små och medelstora företag i Europa ska kunna ta upp konkurrensen med USA och Sydostasien.

Dessa program och fonder ser på kultur mest som medel för något annat, t ex turistutveckling, regional-

utveckling eller produktutveckling. Kultur anses i huvudsak vara något för den nationella politiken.

EUs utvecklingsstrategier i form av program och strukturfonder delas upp i programperioder. Inför varje ny programperiod görs målbeskrivningar av kommissionen om vad som ska uppnås genom bidragen från fonderna. Inom dessa perioder ligger ofta olika söktillfällen, och tonvikten kan flyttas inom målbeskrivningen vid söktillfällena.

Trots att kulturfrågor inte hör till EUs huvuduppdrag så finns det inbakat som en ingrediens i *Amsterdam-fördraget*. Inom den programperiod som vi nu befinner oss i, finns det ett kulturprogram: *Kultur 2000*. Ansvarig för detta program i Sverige är Statens kulturråd och Riksantikvarieämbetet dit man också lämpligen vänder sig om man vill söka dessa bidrag. Mer pengar och förmånligare finansiering är det i det stora forsknings- och utvecklingsprogrammet *Femte ramprogrammet*. I detta finns olika målsättningar kring IT som man kan utnyttja från bibliotekssidan. Vill man veta mer om detta och kanske söka bidrag eller

hitta en partner så vänder man sig till BIBSAM, Kungliga Biblioteket eller Statens kulturråd. Även i de regionala strukturfonderna kan det finnas bidrag till biblioteksutveckling. För Västra Götaland är det kommuner i norra Västergötland och kommuner i Dalsland som är aktuella för den regionala fonden Mål 2. Nya Mål 3 förenar gamla mål 3 och mål 4 till ett arbetsmarknadspolitiskt program med både anställda och arbetslösa som målgrupp.

Programmet ska administreras av en ny myndighet med lokalkontor runt om i Sverige, bl a i Borås, Skövde, Uddevalla, Göteborg. I skrivande stund finns inga ansökningshandlingar att tillgå.

Krångligt? Byråkratiskt? Kulturkrockar? Tidskrävande?

Svaret är nog för det mesta JA på dessa frågor. Men, vi vill självfallet att våra skattemedel ska förvaltas väl och i vederbörlig god ordning. De flesta program kräver partssamverkan, ju fler dess bättre, alltså kan det bli kulturkrockar. Men i krocken uppstår något nytt och utvecklande som säkert är väl värt all tid och möda som ett EU-projekt kräver.

Projekterat ...

”Små giraffer”

»MARGARETA NILSON«

Ale, Lerum och Tjörns bibliotek har tillsammans startat ett arbetsplatsutbyte. Vi tänker oss utbyte i lite mindre omfattning än Bollebygds giraffprojekt. Idén är att koppla ihop utbytet med kvalitetsprojekt på de olika biblioteken. Biblioteken är relativt lika vad beträffar personaltäthet och eftersom vi på alla biblioteken ville starta vårt kvalitetsarbete med att titta på bokflödet, från beställning av nya böcker till att låntagaren får boken i handen, passade det bra att jobba parallellt och titta på varandras verksamheter. På varje bibliotek är tre personer inblandade i utbytet. Under våren kommer Ale att ta emot besök från Tjörn, Ale reser till Lerum och Lerum besöker Tjörn. Till hösten är tanken att vi gör omvända besök och också börjar utbyte inom ett annat verksamhetsfält. Innan besöken startar har berörd personal träffats och samtalat kring frågor hur besöken skall se ut, om det eventuellt finns områden man är speciellt intresserad av. Vi hoppas att detta skall vara en bra modell att arbeta med i vårt kvalitetsarbete.

”Ord i Väst”

»GUNNAR SÜDOW«

Under hösten 2000 och fram till sommaren 2001 turnerar 18 västsvenska författare i regionen för att sprida ”Ord i Väst” genom bl a författarbesök, litterära möten och samtal, skrivarcirklar, Stand-up-poetry och allehanda skönlitterära arrangemang.

De deltagande i detta redan uppmärksammade pilotprojekt är Bollebygd, Lysekil, Ulricehamn och Mellansjöregionen, representerad av Hjo, Skövde, Tibro, Tidaholm och Töreboda kommuner.

”Ord i Väst” är ett litteraturprojekt som genomförs med stöd av regionens kulturnämnd och i samarbete mellan de deltagande kommunerna, Författarcentrum Väst och Regionbibliotek Västra Götaland, som tillika står för projektledning.

Biskopsgården - skolan och kulturarvet

»TOMAS OLSSON«

Vad är kulturarv? Kulturarv kan vara något mycket speciellt som Egyptens pyramider eller hällristningar i Tanum. Men kulturarv är också vårt språk, våra traditioner, våra minnen. Under de senaste trettio åren har flyktingar och andra invandrare från länder långt bort kommit till oss med andra kulturvanor än våra invanda. Dynamiska möjligheter har skapats för nyskapande och utveckling av vår kultur. Att kultur och kulturarv är en av de viktigaste tillväxtfaktorerna är ju numera allmän sanning. Hur kan man då nyttiggöra dessa resurser?

Inom ramen för statens storstadssatsningar genomför Göteborgs Stadsmuseum på uppdrag av Länsstyrelsen just nu förarbeten till ett projekt som kommer att genomföras under ett och ett halvt år framåt. Projektet syftar till att finna nya och nygamla metoder för att arbeta med vardagen och kulturmiljön i skolarbetet. Skolbarn och vuxna skall på skoltid och fritiden arbeta med sin förort som läromedel. På köpet får vi en levande diskussion, kreativa idéer och ett dokumentationsmaterial inför framtiden. Längst har planeringen kommit i Biskopsgården i Göteborg, men även Bergsjön i samma stad är på gång.

Projektet är knutet till andra pedagogiska utvecklingsprojekt vid Stadsmuseet. Förhoppningen är inte bara att vi kan bli en bättre resurs i förorterna, utan också att vi ska lära oss bättre metoder för vårt arbete. Självklart har arkiven och biblioteken i staden en stor betydelse för arbetet. Särskilt som biblioteken är naturliga mötesplatser och informationscentraler i stadsdelarna.

Vill ni veta mer kontakta Tomas Olsson tfn 031-613790, 0703-983257.
t.olsson@gbg.stadsmuseum.se

»KATARINA DORBELL«

Som ni kunde läsa i *Framsidan* nr 3 1999, har Regionbiblioteket erhållit medel från Stiftelsen Framtidens Kultur för att utveckla webbplatsen *Barnens bibliotek*. Webbplatsen har genomgått en genomgripande förändring under senaste månaderna. Ny layout, fler sidor och framförallt ny adress.

Jag har köpt domännamnet <http://www.barnensbibliotek.net> men också i "botten" flyttat sidorna till Regionbibliotekets nya server med adress <http://www.bibl.vgregion.se/barn> Gamla nfk-servern började "läcka minne" (!?) och vi fick klagomål på att det gick segt. Tack och lov höll den och *Bokjuryns* sista omröstningsdagar, då trafiken var synnerligen tät, passerade utan alltför stora problem.

Barnens bibliotek har utökats med sidor för föräldrar till förskolebarn, information om funktionshinder och specialmedier. Dessa är långt ifrån färdiga så kom gärna med kritik, förslag m m. Här fattas t ex många länkar till regionala resurser för barn med funktionshinder, barnbibliotekssidor och sidor intressanta för föräldrar. Kom gärna med förslag!

Sidorna med information till barnbibliotekarier är också under arbete och har utökats med nyheter av olika slag, en telefon/e-postlista till barnbibliotekarier, kurser och konferenser (både i regionen och nationella). Många gånger väljer jag att kort och snabbt informera i nyheter istället för att skicka ut ett e-postmeddelande. Detta beror på att det varit strul med min nya e-post och det verkar som om många av er redan nu går in och titta på sidan regelbundet. Kul att ni upptäckt den!

Jag jobbar vidare med barn och unga som tycker om och testat sidorna. I början på april testade en grupp barn på Gamlestadens bibliotek under ledning av Berit Hedberg att chatta med Moni Nilsson-Brännström. Inte helt lätt! Det blev en del strul och vi fick massor av erfarenheter. Moni lovade återkomma till hösten som kompensation. Under hösten tänkte jag ha regelbundna besök av författare i chatten. I min budget finns pengar för författarmedverkan i chatten så har ni några önskemål hör av er!

Den 12 mars öppnade vi "Fråga barnbibliotekarien". Vi försöker hålla öppet terminen ut för att sedan ta sommarlov och utvärdera. De frågor som kan tänkas vara intressanta för er barnbibliotekarier och andra att se, finns samlade på sidan FAQ (som betyder Frequently Asked Questions)

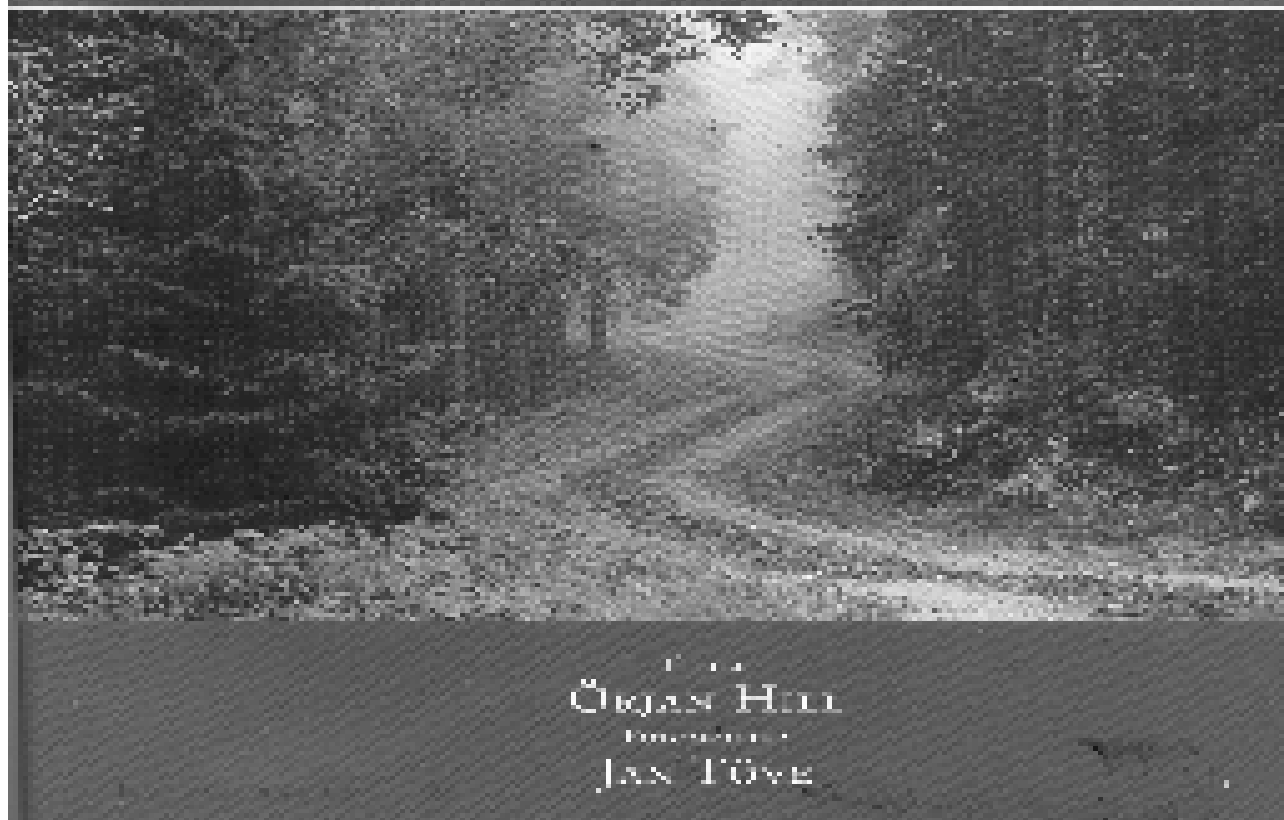
<http://www.bibl.vgregion.se/barn/faq.htm>

Första veckorna vällde det in frågor men nu har det lugnat ner sig. En stor del av frågorna handlar om författare. Om vi ska kunna hålla med denna service måste vi nog bli fler som svarar. Är du intresserad av att ta en vecka hör av dig! Frågorna kommer från hela landet så om någon utanför Västra Götalands regionen läser detta och är intresserad är du/ni välkomna i gänget.

Under försommaren hoppas jag också kunna komma igång med ett discussionsforum för barn/unga kring litteratur. Jag ser ju att det finns ett behov att diskutera litteratur bland unga, både i andra discussionsfora och genom de brev jag får från barn och unga.

SKOGARYD

EN SKOGSHISTORIA

Årets vackraste västgötabok 1999

Föreningen för Västgötalitteratur delar sedan årsmötet 1980 ut diplom för *Årets vackraste västgötabok*. Under dessa år har 24 böcker hittills tilldelats denna utmärkelse.

Enligt bestämmelserna skall böckerna bedömas i alla avseenden utom själva innehållet. Stor vikt skall läggas vid inbindning, omslag, typografi, illustrationer och redigering.

Diplom för årets vackraste västgötabok 1999 tilldelas:

Boken SKOGARYD en skogshistoria med texter av Örjan Hill och fotografier av Jan Töve. Den förre svarar för formgivningen och den senare för bildlayouten. Boken är utgiven av Fryxell-Langenskiöldska stiftelsen och tryckt på miljövänligt papper av Dahlins Tryckeri AB i Borås. För inbindningen svarar Svanbergs bokbinderi i Lessebo.

Boken har ett stort skönhetsvärde förmedlat genom de mycket vackra fotografierna. Redan omslagsbilden inbjuder läsaren till en upplevelserik vandring in

i en både mytomspunnen och med fakta späckad skogsbygd. De många helsides-täckande bilderna tycks liksom ta med betraktaren utanför bokens format. Presentationen sker med läsvänliga stilar och med ett fint utnyttjande av textsidorna. Den röda tråden, en släktkrönika under 7 generationer, går att följa på tydliga kartor med beskrivningar, övervuxna torp- och ladugårdsgrunder och lättfattliga släkttavlor. Boken är ett efterföljansvärt exempel på hur natur och kultur smälter samman i bild och text.

BAKSIDAN

E-postlista för barnbiblioteksverksamhet

Nu har Katarina Dorbell startat den e-postlista för barnbiblioteksverksamhet som vi länge pratat om. Anmäl dig genom att skicka en e-post till LISTSERV@LIST.SERV.KULTUR.NU med kommandot **SUBSCRIBE BARNBIBL + förnamn och efternamn** (i meddelandetexten). Listan blir ju roligare och mer användbar ju fler vi är! Välkommen med inlägg i debatt, frågor, tips m m. Hör av dig till Katarina som är listansvarig om du undrar över någonting.

www.bibl.vgregion.se

är adressen till Regionbibliotekets nya webbserver. Under sommaren flyttar vi successivt över sidorna från nfk-servern. Glöm inte uppdatera era länkar, favoriter, bokmärken och annat! Efterhand lägger vi också ut nya adresser till medarbetare på Regionbiblioteket.

Det finns nu en särskild "sajt" på Regionbibliotekets webbplats som rör bibliotekens särskilda tjänster.

www.bibl.vgregion.se/s

Nya medarbetare på Regionbiblioteket

Annelie Börjesson har anställts på halvtid som fjärrlånebibliotekarie vid Boråsenheten och på halvtid som konsulent på Byggnadsvård Nääs.

Ingvor Jansson är numera fast anställd som fjärrlånebibliotekarie vid Göteborgsenheten.

Ingemar Jonson har anställts på heltid som taltidningsredaktör vid Boråsenheten.

Anna Pettersson arbetar under året på heltid som webbmaster, 60% av arbetstiden inom ABM-projektet.

Kerstin Wockatz vikarierar tillsvidare för Gerd Jansson.

REDAX

»KERSTIN LORENTZ«

Nitton berättelser om att leva med funktionshinder i Sverige, författad av Renée Höglén, ger en äkta bild av hur funktionshindrades verklighet ser ut i vårt land idag. Författaren skriver i förordet "en resa i ett för många människor, kanske de flesta, okänt land. Människor med funktionshinder som lever och verkar i Sverige är med armbågen inbjudna att delta - men i praktiken utestängda". Omkring 800 000 svenskar har funktionshinder av varierende grad. Detta nummer av *Framsidan* skall något belysa vad vi på biblioteken kan bidra med för att underlätta för de funktionshindrade att delta i samhällslivet.

I detta nummer hittar du en ny rubrik *Projekterat*. Tanken är att ge korta lägesbeskrivningar om de olika projekt som Regionbiblioteket och andra närliggande verksamheter bedriver i regionen.

Ung bild av biblioteket

Nästa nummer av *Framsidan* har ett ungdomstema. Vi har tidigare lagt utgivning (manusstopp den 7 augusti) så att den sammanfaller med Bok & Bibliotek. Regionbiblioteket presenterar i monter E03:02 Ung bild av biblioteket. En arbetsgrupp med Tina Haglund som projektledare, arbetar med utformningen av aktiviteterna i montern; det kommer att bli författarbesök, poesihörna, cabaré. Bibliotekarier kommer att berätta om sitt arbete.

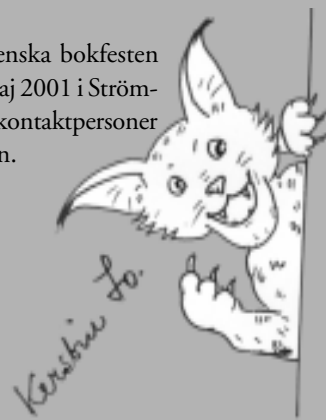
Norsk-svensk bokfest

Vi vill redan nu flagga för den norsk-svenska bokfesten som kommer att gå av stapeln den 10-12 maj 2001 i Strömstad. Eda Ekdahl och Gunnar Södow är kontaktpersoner och återkommer givetvis med information.

Nya lokala inläsningar

Som vanligt finner du våra lokala inläsningar på adress

<http://www.bibl.vgregion.se/talbok.htm>

ILL: ELISABETH ERIKSON

Redaktionen

Ansvarig utgivare:

Lena Skoglund

Redaktör:

Kerstin Lorentz

I redaktionen:

Per Falk, Karin Semberg

Form:

Johan Avedal, Annette Arvidsson

Omslagsbild:

Jan Töve, Skogaryd - en skogshistoria

Adresser:

Regionbibliotek Västra Götaland

Göteborgsenheten, Box 5404

402 29 GÖTEBORG

Tfn 031-616500 Fax 031-616569

kerstin.lorentz@skara.se

E-post: